

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Niskanen, Ullamaija; Saarinen, Susanna; Tiainen, Anna-Maria; Äijänen, Antti

Julkaisun nimi: Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa

Julkaisuvuosi: 2023

Versio: Julkaistu versio

Lisenssi: CC BY-NC-ND 4.0

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Niskanen, U., Saarinen, S., Tiainen, A.-M. & Äijänen, A. (2023). Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa. Teoksessa Leea Naamanka, Mirjami Ritola ja Vilma Kallio (toim.), *Hyvinvointia korkeakouluopiskelijoille: ratkaisuja opiskelijahyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi* (s. 29-33). Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-427-5>

VARHAISEN TUEN TUNNISTAMINEN JA TUKEA KORKEAKOULUOPISKELIJAN OHJAUKSESSA

Korkeakouluopiskelijan tuen tarpeen tunnistaminen ja haasteisiin tarttuminen varhaisessa vaiheessa on tärkeää, jotta varmistetaan hänen opintojensa eteneminen ja vahvistetaan hänen opiskeluhuvinvointiaan. Ohjauksella hyvinvointia (OHJY) -hankkeessa tuotettu Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa -opas tukee ohjaajan työtä ja tukitoimien kehittämistä.

Korkeakouluopiskelija voi tarvita opintojensa aikana monenlaista tukea. Opiskelijoilla saattaa kuitenkin olla sellainen käsitys, ettei korkeakouluun saa tukea opiskeluun liittyviin haasteisiin. Osa tarvitsee enemmän tukea kuin toiset, mutta kaikki opiskelijat tarvitsevat ohjausta opintojensa varrella. Tässä artikkelissa käsitellään OHJY-hankkeessa tuotettua opasta ”Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa”. Oppaan tavoitteena on tehdä opiskelijoiden tuen tarpeet näkyviksi ja helpottaa ohjaajien työtä opiskelijoiden haasteiden ja pulmien äärellä.

Standardin mukaista korkeakouluopiskelijaa ei ole olemassakaan

Korkeakouluopiskelijoilla on monenlaisia tuen ja ohjauksen tarpeita. Korkeakouluun tullaan myös hyvin erilaisia väyliä ja polkuja pitkin. Opiskelijavalinta ei aina takaa riittävää pohjaosaamista korkeakouluopintoihin.

Erkkilän ja Hämäläisen (2022) OHJY-hankkeeseen tekemä pro gradu -tutkielma selvitti korkeakouluopiskelijoiden kokemaa hyvinvointia sekä ohjauksen ja tuen tarvetta. Tutkielman tulosten perusteella yli puolet korkeakouluopiskelijoista koki tarvitsevansa ohjausta ja tukea opintojensa sisältöön, suorittamiseen ja etenemiseen. Ohjauksen ja tuen tarpeet liittyivät tulosten mukaan usein mielen-terveyden pulmiin ja opiskeluvaikeuksiin, kuten motivaatioon, keskittymiseen ja oppimisvaikeuksiin. Tutkielma teki näkyväksi myös korkeakouluopiskelijoiden

yksinäisyyden, jota koki neljännes vastanneista. Yksinäisyys tulisikin ottaa huomioon korkeakoulun ohjaus- ja tukipalveluita kehitettäessä.

Samansuuntaisia tuloksia on nähtävissä myös korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksesta (KOTT) (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022). Tuloksista selviää, että ammattikorkeakouluopiskelijoista 17 prosentilla ja yliopisto-opiskelijoista 11 prosentilla on todettu oppimisvaikeus tai oppimiseen vaikuttava sairaus. Lisäksi kolmannes korkeakouluopiskelijoista kärsii ahdistuksen ja masennuksen oireista, naisista jopa 40 prosenttia. Trendi on ollut kasvava edellisiin vuosiin verrattuna. Samaan tulokseen tulivat myös Korkeamäki ja Vuorento (2021) selvityksessään terveys- ja toimintarajoitteiden vaikutuksesta korkeakouluopiskeluun. Yli kolmanneksella korkeakoulujen opiskelijoista esiintyy oppimisvaikeuksia ja muita toimintarajoitteita. Yleisin korkeakouluopiskelijoiden opiskelua rajoittava tekijä ovat mielenterveysongelmat. (Korkeamäki ja Vuorento, 2021.)

Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (2023) julkaisema, korkeakouluissa käytetty opiskelukykymalli tiivistää hyvin, miten opiskelukykyä edistämällä voidaan parantaa opintojen etenemistä, osaamista, työllistymistä sekä yhteisöjen toimintaa ja ilmapiiriä. Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Sitä tarkastellaan mallissa neljästä näkökulmasta: omat voimavarat, opiskelutaidot, opetus ja ohjaus sekä opiskeluympäristö. (Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, 2023.)

Professori Juhani Ilmarinen on kehittänyt vastaavan työkykyä kuvaavan rakenteen. Työterveyslaitos käyttää siitä nimitystä 'työkykytalo'. Työkykytalo on nelikerroksinen. Ensimmäisen kerroksen perustan luovat terveys ja toimintakyky. Toisessa kerroksessa ovat osaaminen ja elinikäinen oppiminen. Niiden yläpuolella puolestaan ovat arvot, asenteet ja motivaatio, jotka luovat mahdollisuuden työelämän ja muun elämän yhteensovittamiselle. Ylimmässä kerroksessa ovat johtaminen, työyhteisö ja työolot. Työkykytaloa ympäröivät perheestä ja muusta lähipiiristä koostuva verkosto sekä yhteiskunnan rakenteet ja säännöt. Ihmisen työkyky pysyy kasassa, kun kaikki kerrokset tukevat toisiaan, mutta malli ottaa huomioon myös taloa ympäröivät tukirakenteet. (Työterveyslaitos, 2022.)

Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa -opas pohjautuu soveltuvien osien edellä kuvattuihin malleihin. Oppaassa teemoja on avattu tarkemmin konkreettisista pulmista käsin, joita opiskelijat kohtaavat opintojensa eri vaiheissa. Keskeistä on opiskelijanäkökulma. Opasta laadittaessa on hyödynnetty eri lähteitä, mutta haasteiden ja pulmien kartoittaminen on läh-

tenyt kirjoittajien omista kokemuksista ja havainnoista, joita tulee vastaan opiskelijoiden kanssa päivittäin tehtävässä ohjaustyössä.

Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa -opas on kuvattu junaratana (Kuvio 1). Junaradan varrella on pysäkkejä, joilla on tunnistettu opintojen hidastumisen tai keskeytymisen tai opiskeluhuvinvoinnin heikkenemisen riski. Jokaista tunnistettua tuen tarvetta on käsitelty teemaan liittyvien tyyppillisten pulmien sekä varhaisen puuttumisen käytänteiden, ideoiden ja mahdollisuuksien näkökulmista. Oppaan tavoitteena on toimia käsikirjana, jota ohjaaja voi hyödyntää hakeakseen lisätietoa opiskelijan pulmien äärellä. Korkeakoulu voi hyödyntää opasta varhaisen tuen nykytilan arvioinnissa ja toimintansa kehittämässä. Opas on saatavilla myös muokattavana ppt-versiona.

Kuvio 1. Varhaisen tuen tunnistamisen junarata.

Junarata tuo esille varhaisen tuen tarpeet

Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa -opas on jaettu 12 teemaan. Ensimmäiset teemat liittyvät urasuunnitteluun, opiskelupaikan valintaan ja opiskelualmiuksiin. Mikäli opiskelijalla ei ole selvää urasuunnitelmaa eikä riittäviä opiskelualmiuksia, se voi heijastua hänen opiskelumotivaatioonsa heti opintojen alussa. Se voi myös lisätä opintojen keskeyttämisen riskiä.

Seuraavat teemat liittyvät opiskelu-ympäristöön kuulumiseen ja yhteisöllisyyteen sekä talouteen. Opintojen alussa on tärkeää, että opiskelijat ryhmäytyvät tois-

ten opiskelijoiden kanssa. Vertaistuella on tärkeä merkitys opintojen etenemisen kannalta. Myös opintojen rahoituksen on hyvä olla kunnossa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus keskittyä opintoihinsa.

Fyysinen ja psyykinen terveys sekä oppijaminäkuva ja motivaatio ovat seuraavat pysäkit. Jotta opiskelijan opiskelukyky säilyy, hänen voimavarojensa on oltava kunnossa. Terveysteen liittyvät haasteet vaikuttavat opiskelijoiden opiskelukykyyn ja opintojen etenemiseen. Myös opintoihin liittyvä itsekritiikki, vaatimukset ja opiskelijan korkeat odotukset itseään kohtaan voivat kuluttaa voimavaroja.

KOTT-tutkimuksen mukaan yli 10 prosentilla korkeakouluopiskelijoista on oppimisvaikeus tai oppimiseen vaikuttava sairaus (THL, 2022). Siten myös korkeakoulujen on tärkeää huomioida opiskelijoiden yksilöllisen tuen tarpeet ohjauksessa ja opetuksessa.

Oppaan viimeisinä pysäkkeinä ovat opintojen eteneminen, harjoittelu ja valmistuminen. Muutokset opiskelijoiden elämäntilanteissa voivat vaikuttaa motivaatioon ja aiheuttaa opintojen viivästymistä. Myös mahdolliset oppinäytetyöhön, harjoitteluun ja valmistumiseen liittyvät haasteet on hyvä tunnistaa varhaisessa vaiheessa.

Varhainen tunnistaminen ja tuki opiskelukyvyyn edistämisen edellytys

Useiden tutkimusten mukaan korkeakouluopiskelijoilla on monenlaisia tuen tarpeita. Niiden tunnistaminen ja niihin puuttuminen varhaisessa vaiheessa on tärkeää, koska tuen laiminlyönti voi vaikuttaa merkittävästi opiskelijan opiskelukykyyn ja hyvinvointiin. Varhaisella puuttumisella vähennetään opintojen keskeyttämistä sekä tuetaan opintojen etenemistä ja opiskeluhuvinvointia. Varhaisen tuen tunnistaminen ja tuki korkeakouluopiskelijan ohjauksessa -opasta voidaan hyödyntää opiskelijoiden ohjauksessa erilaisten pulmien äärellä sekä korkeakoulun nykytilan arvioinnissa ja toiminnan kehittämisessä.

LÄHTEET

- Erkkilä, M., & Hämäläinen, I. (2022). *Korkeakouluopiskelijoiden tuen tarpeet ja korkeakoulujen rooli opiskelijahyvinvoinnin edistäjänä. ”Kahdenkeskisissä keskusteluissa hyväksyvällä läsnäololla on suuri merkitys, siinäkin voi välittyä viesti: nyt ei tarvitse suorittaa”* [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. Trepo. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202206075548>
- Korkeamäki, J., & Vuorento, M. (2021). *Ilmoitettujen terveys- ja toimintarajoitteiden vaikutus korkeakouluopiskeluun. Eurostudent VII -tutkimuksen artikkelisarja*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:16. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-841-0>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (4.8.2022). *Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus (KOTT)*. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/korkeakouluopiskelijoiden-terveys-ja-hyvinvointitutkimus-kott>
- Työterveyslaitos. (9.11.2022). *Työkykytalo*. <https://www.ttl.fi/teemat/tyohyvinvointi-ja-tyokyky/tyokyky>
- Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. (9.1.2023). *Opiskelukyky*. <https://www.yths.fi/palvelut/opiskeluyhteisotyo/opiskelukyky/>